

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 maja 2017 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 kwietnia 2015 r. T. P. wspólnie z bratem M. P. przebywali w R., około godz. 14.00 oskarżony został ujęty w sklepie (...) przy ul. (...) jako sprawca kradzieży 4 batonów o łącznej wartości 7,28 zł. Na miejsce przybyli funkcjonariusze Policji K. J. (1), R. K. oraz S. R., którym pracownicy ochrony przekazali sprawcę kradzieży – T. P., legitymującego się dowodem osobistym (...). K. J. (1) po ustaleniu okoliczności, nie powziąwszy wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, nałożyła na T. P. za popełnione wykroczenie mandat karny kredytowy nr (...) w wysokości 200 zł, pouczając ukaranego o prawie do odmowy jego przyjęcia. Oskarżony w obecności funkcjonariuszy podpisał mandat, potwierdzając jego przyjęcie.

Dowody: zeznania świadków K. J. karta (...), kopia notatników służbowych karta (...)opinia z badań pisma ręcznego karta (...)

W dniu 18 lipca 2015 r. T. P. zgłosił się do Komendy Powiatowej Policji w Ł., gdzie po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za zawiadomienie organu o niepopełnionym przestępstwie (art. 238 kk), fałszywym oskarżeniu (art. 238 kk) oraz za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 kk) złożył zawiadomienie i zeznanie jako świadek, iż jego brat M. P. podrobił jego podpis na mandacie karnym kredytowanym nr (...) na kwotę 200 zł. Zeznał, iż sam nigdy takiego mandatu nie otrzymał, a brat miał mu potwierdzić w rozmowie telefonicznej, że podał się za niego i podrobił jego podpis.

Oskarżony został przesłuchany w powyższej sprawie w Komendzie Powiatowej Policji w Ł. w dniu 5 sierpnia 2015 r., gdzie po pouczeniu o treści art. 233 § 1 kk zeznał, iż w dniu 14 kwietnia 2015 r. nie przebywał w R., nie był legitymowany przez Policję ws. kradzieży w sklepie (...), po raz kolejny zaprzeczył by podpisywał mandat. T. P. został jeszcze przesłuchany w dniu 15 września 2015 r. na Komisariacie Policji R. – Ś., przed przesłuchaniem pouczono go o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy. Oświadczył wówczas, iż nie składał podpisu na mandacie, zaprzeczył by dokonał kradzieży sklepowej, wskazując jako na sprawcę podrobienia podpisu na własnego brata. Oskarżony zeznał ponadto, iż nigdy nikomu nie udostępnił własnego dowodu osobistego, nie skradziono mu go.

Dowody: zawiadomienie karta(...), protokół zeznań karta (...)

Oskarżony ma (...) lata, jest bezdzietnym kawalerem. T. P. ma wykształcenie gimnazjalne, kontynuuje naukę w szkole zawodowej, dotychczas nie posiada zawodu. Oskarżony nie posiada majątku, pozostaje na utrzymaniu ojca, otrzymuje rentę po zmarłej matce w wysokości (...)zł. T. P. nie był dotychczas karany, jak również w ciągu ostatnich lat nie był zatrzymywany, legitymowany przez funkcjonariuszy Policji, nie podejmowano wobec niego interwencji w związku z innymi zdarzeniami. T. P. w miejscu zamieszkania jest spokojny, nie nadużywa alkoholu, nie przyjmuje środków odurzających, sąsiedzi nie zgłaszają uwag w stosunku do jego zachowania. Oskarżony ma obniżony poziom intelektualny, występują u niego zaburzenia myślenia abstrakcyjnego, słowno – pojęciowego, ma zaburzone myślenie logiczne, trudności we wnioskowaniu i przewidywaniu. Ma problemy z rozumieniem następstw czasowych oraz rozumieniem związków przyczynowo – skutkowych. Posiada wyraźne upośledzenie pojmowania zasad współżycia społecznego, uznaje za nadrzędny własny interes. U T. P. nie rozpoznano objawów choroby psychicznej w sensie psychozy, jest upośledzony umysłowo w stopniu umiarkowanym. W czasie popełnienia opisanych czynów posiadał w stopniu znacznym ograniczoną zdolność do rozumienia ich znaczenia i kierowania swoim postępowaniem.

Dowody:

oświadczenie oskarżonego karta (...) karta karna karta (...) opinia sądowo psychiatryczna karta (...) informacja karta (...), wywiad środowiskowy karta (...)

Oskarżony T. P. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, oświadczył że nie złożył podpisu na mandacie karnym kredytowanym nr (...) i odmówił składania wyjaśnień (karta (...)) Wyjaśnienia oskarżonego w opisanym zakresie nie zasługują na wiarę, pozostają w sprzeczności z opinią biegłej z zakresu badania pisma ręcznego, która stanowczo wskazała na oskarżonego, jako na osobę, która złożyła podpis na mandacie. Również świadek K. J. (1) wskazała na osobę T. P., jako na osobę, którą legitymowała i ukarała mandatem.

Sąd oparł swe ustalenia na w/wskazanych dowodach – zeznaniach świadka K. J. (1), która przedstawiła okoliczności interwencji podejmowanej wobec oskarżonego w dniu 14 kwietnia 2015 r., złożone przez nią zeznania odpowiadają treści zapisów naniesionych w notatniku służbowym, poczynionych w dniu służby, podczas rozprawy w dniu 12 grudnia 2016 r. świadek przypomniała sobie osobę T. P., podała że podczas interwencji był spokojny, nic w jego zachowaniu nie zaniepokoiło funkcjonariuszki. Zeznania świadka są konsekwentne, spójne, w zakresie wskazania oskarżonego jako osoby ukaranej i składającej podpis na mandacie zgodne z wnioskami wskazanymi przez biegłego z zakresu badania pisma ręcznego. Opinia ta w ocenie Sądu w całości zasługuje na wiarę, zawarte w niej wnioski są uzasadnione w sposób logiczny, biegła wskazała na przyczyny, dla których stwierdziła, że podpis na mandacie został nakreślony przez oskarżonego, a nie jego brata. Nadto Sądowi przedłożono kopie wpisów w notatniku służbowym świadka, które były nanoszone w czasie pełnienia służby w dniu 14 kwietnia 2015 r.

Wreszcie Sąd oparł swe ustalenia w zakresie realizacji przez oskarżonego zarzucanego mu czynu na protokołach złożonych przez T. P. zawiadomienia i zeznań, gdzie zawarto jego wypowiedzi, jak również wskazano na uprzednie pouczenie oskarżonego – wówczas zawiadamiającego i świadka o treści przepisów art. 233 § 1 kk, art. 234 kk oraz art. 238 kk. Pod pouczeniami widnieją podpisy składane przez przesłuchiwanego. Dokumenty te zostały uzyskane z odpowiednich akt postępowania przygotowawczego.

Sąd oparł również swe ustalenia na opinii sądowo – psychiatrycznej, biegli po przeprowadzeniu badań psychiatrycznego i psychologicznego, sformułowali swe wnioski zgodnie z posiadaną przez siebie wiedzą i doświadczeniem zawodowym. Wnioski te uzasadnili w sposób przekonujący, dodatkowo obserwacje poczynione przez kuratora sądowego podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego, jak również przez Sąd podczas rozprawy w dniu 12 grudnia 2016 r., przekonują o prawidłowości wniosków. Wywiad środowiskowy został sporządzony przez uprawnioną osobę, zgodnie z obowiązującymi przepisami, kurator wskazał na źródła zawartych w nich informacji. Nadto Sąd zwrócił się do odpowiednich jednostek Policji, których przedstawiciele udzieli odpowiedzi w oparciu o analizy danych. Powołane karty karne zostały uzyskane na podstawie odpowiednich przepisów.

Sąd zważył, co następuje:

Oskarżonemu zarzucono popełnienie czynu opisanego w art. 233 § 1 kk, stanowi on, iż odpowiedzialności karnej podlega ten, kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub innym prowadzonym na podstawie ustawy zeznanie nieprawdę lub zataja prawdę. Ww. przestępstwo jest przestępstwem indywidualnym, może je popełnić wyłącznie osoba występująca w postępowaniu w charakterze świadka. W § 2 powołanego przepisu wskazano, iż warunkiem odpowiedzialności karnej jest uprzednie pouczenie zeznającego o tej odpowiedzialności. Sprawca składając zeznania musi mieć świadomość tego, że mówi nieprawdę, kłamie. Przestępstwo z art. 233 § 1 kk jest przestępstwem umyślnym, tzn. sprawca ma zamiar zeznania nieprawdy, jej zatajenia, bądź liczy się z taką możliwością i składa fałszywe zeznanie. Nadto T. P. zarzucono, iż jego czyn wyczerpał również znamiona występku z art. 234 kk, który polega na iż sprawca przed organem powołanym do ścigania lub orzekania m.in. w sprawach o przestępstwo, wykroczenie fałszywie oskarża inną osobę o popełnienie przestępstwa, wykroczenia. Występek ten ma charakter formalny jest dokonany z chwilą złożenia fałszywego zawiadomienia – oskarżenia, a więc tego rodzaju oświadczeń, w których sprawca zarzuca innej osobie popełnienie czynu karalnego. Czyn ten ma charakter umyślny, zaś wskazywane przez zawiadamiającego okoliczności muszą być obiektywnie, jak i subiektywnie nieprawdziwe.

Oskarżony T. P. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona tak przedmiotowe, jak i podmiotowe zarzucanego mu czynu (art. 233 § 1 kk i art. 234 kk w zw. z art. 11 § 2 kk), bowiem w dniach 18 lipca 2015 r., 5 sierpnia 2015 r. oraz 15 września 2015 r. wobec uprawnionych organów – funkcjonariuszy jednostek Policji, złożył fałszywe zawiadomienie i zeznania, iż jego brat M. P. podał się za niego i podpisał na mandacie za kradzież sklepową – wykroczenie popełnione w dniu 14 kwietnia 2015 r. Oskarżony był uprzednio pouczony o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań, fałszywego oskarżenia oraz zawiadomienia – czynności te znajdują odzwierciedlenie w treści powołanych protokołów. Nadto w ocenie Sądu oskarżony działał umyślnie, wiedział bowiem że sam złożył podpis na mandacie w dniu 14 kwietnia 2015 r., mimo to i mimo odpowiednich pouczeń, złożył zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie, fałszywie obciążając własnego brata. Podawane przez T. P. okoliczności były nieprawdziwe.

Oskarżony jest osobą dorosłą, ukończył gimnazjum, kontynuuje naukę w szkole zawodowej, lecz się psychiatrycznie, pozostając pod stałą opieką lekarza. W świetle opinii sądowno – psychiatrycznej możliwe jest przypisanie T. P. winy, przy czym w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu miał on w stopniu znacznym ograniczoną możliwość rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem – art. 31 § 2 kk, nie była ona jednak całkowicie zniesiona. Stopień winy oskarżonego w świetle poczynionych ustaleń należy uznać za niski. Zarzucany T. P. czyn jest społecznie szkodliwy, przy czym oceny stopnia tej szkodliwości należy dokonać nie tylko z uwzględnieniem charakteru naruszonego dobra, tego iż oskarżony swoim zachowaniem godził w funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, spowodował podjęcie postępowania w sprawie, a skutki jego wypowiedzi mogły być „uchylone” dopiero po uzyskaniu opinii biegłego, co dodatkowo wiązało się z dalszymi wydatkami, lecz również z uwzględnieniem widocznej w toku postępowania nieporadności oskarżonego, co niewątpliwie miało wpływ na jego zamiar. Okolicznością pomniejszającą stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu jest również to, iż skierował on swe zawiadomienie i zeznania przeciwko osobie bliskiej, która nie poniosła jednak negatywnych konsekwencji działania sprawcy, nie żądała jego ścigania i ukarania. Powyższe przekonuje Sąd o tym, iż stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez T. P. czynu nie jest znaczny.

Zgodnie z normą przepisu art. 11 § 3 kk oskarżonemu można było wymierzyć karę na podstawie tego ze zbiegających się przepisów, który przewiduje surowszą sankcję, a więc art. 233 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia czynu, kiedy to ustawowe zagrożenie wynosiło do 3 lat pozbawienia wolności, Sąd kierował się w tym zakresie normą art. 4 § 1 kk. Mając na uwadze okoliczności popełnienia czynu, a przede wszystkim stopień zawinienia i społecznej szkodliwości przypisanego T. P. występku, to iż dotychczas nie był karany, posiada dobrą opinię w miejscu zamieszkania, a nadto z uwagi na rozpoznane upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, przez co miał ograniczoną w znacznym stopniu możliwość kierowania swoim zachowaniem, Sąd doszedł do przekonania, iż nie ma potrzeby stosowania wobec oskarżonego sankcji karnej – wymierzania mu kary, nawet rodzajowo łagodniejszej niż kara pozbawienia wolności. W ocenie Sądu w oparciu o powołane okoliczności usprawiedliwiona jest ocena pozytywnej prognozy w stosunku do oskarżonego, a sam fakt ponoszenia odpowiedzialności przed Sądem jest wystarczający dla indywidualnego oddziaływania na sprawcę. Sąd rozważając okoliczności przedmiotowej sprawy uznał, iż nie są one tego rodzaju, by w stosunku do popełnionego przez T. P. czynu można było uznać, iż był on społecznie szkodliwy w stopniu znikomym, wszak bez względu na charakter zdarzenia początkowego (kradzież czterech batonów przez osobę upośledzoną) jego zachowanie nie było incydentalne, swoje fałszywe zeznania złożył trzykrotnie, a ich skutkiem było prowadzenie postępowania przygotowawczego.

Mając na uwadze powyższe Sąd stosując normę przepisu art. 59 kk odstąpił od wymierzenia oskarżonemu kary przy zastosowaniu w/wymienionych przepisów, a nadto uznał, iż wobec T. P. nie ma również potrzeby orzekania środka karnego – świadczenia pieniężnego na podstawie art. 43a § 1 kk, stosując w tym zakresie normę przepisu art. 61 § 2 kk, przede wszystkim z uwagi na skromną sytuację materialną – majątkową T. P..

W zakresie kosztów postępowania – kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu Sąd orzekł na podstawie art. 618 § 1 pkt. 11 kpk, obliczając je wg. norm wskazanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, z uwzględnieniem udziału obrońcy w postępowaniu przed sądem, ilości rozpraw oraz postępowaniu przygotowawczym. Mając na uwadze sytuację w/

opisaną materialną oskarżonego Sąd na podstawie art. 624 § 1 kpk odstąpił od obciążania go kosztami sądowymi, a poniesionymi wydatkami obciążył Skarb Państwa.

SSR Katarzyna Baryła